

13.2.2008

Opetusministeriölle

Liiketalouden perustutkinnon ja matkailualan perustutkinnon koulutusohjelmat

Kuulemistilaisuus 13.2.2008

Kaupallisen Opetuksen Edistämislitto ry edustaa varsin kattavasti Liiketalouden perustutkintoa tarjoavia koulutuksen järjestäjiä ja osin myös Matkailualan perustutkinnon tarjoajia. Liittomme esittää kantanaan näiden perustutkintojen koulutusohjelmien uudelleenjärjestelyihin seuraavaa.

Nykyisiin Liiketalouden perustutkinnon koulutusohjelmiin esitetyt muutokset

Lähtökohtana esityksellemme on, että kukin opiskelija tutkinnon suorittuaan voisi työllistyä hänen kiinnostustaan ja edellytyksiään vastaavaan työhön, joka parhaalla mahdollisella tavalla vastaisi elinkeinoelämämme tarpeita kokonaisuutena. Tuntien tulevan työvoimakehityksen on järkevää, että niukka liiketalouden perustutkinnon suorittaneiden määrä ohjataan monipuolisesti eri toimialoille.

Asiakaspalvelun ja markkinoinnin koulutusohjelma on merkonomien koulutusohjelmista kaikkein yleisin, koska se on vetovoimaisin nuorison keskuudessa. Suuri osa koulutuksen järjestäjistä tarjoaa ainoastaan tätä koulutusohjelmaa. Koulutusohjelma käsitti merkonomien aloituspaikoista noin puolet vuonna 2007 (OPTI). Merkonomikoulutuksen vetovoima ei ole kasvanut viime aikoina yhtä paljon kuin ammatillisen koulutuksen keskimäärin. Ei ole mielestämme perusteltua heikentää tilannetta muuttamalla koulutusohjelmanimikettä nuoria vähemmän houkuttelevaksi Kaupan ja asiakaspalvelun koulutusohjelmaksi. Merkonomit työllistyvät lähes kaikille toimialoille elinkeinoelämässä, joten sekään ei puolla yhden toimialan näin vahvaa esiin tuomista.

Olemme jo aiemmin esittäneet, että Asiakaspalvelun ja markkinoinnin koulutusohjelmaan saataisiin kaksi erityyppistä suuntautumisvaihtoehtoa, joista toinen keskittyisi enemmän myyntitehtäviin ja toinen taas markkinointiviestintään. Opiskelijalla olisi näin mahdollisuus suuntautua enemmän henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaan (enemmän tai vähemmän ulospäin suuntautunut) .

Esitämme, että koulutusohjelman nimeksi muutetaan Markkinoinnin koulutusohjelma, jossa on mahdollisuus tarjota kahta suuntautumista: myynnin suuntautuminen ja markkinointiviestinnän suuntautuminen.

13.2.2008

Taloushallinnon koulutusohjelmasta valmistuvat pääosin kirjanpitäjät työmarkkinoillemme. Vaikka mekaanista kirjanpitoa on siirretty muihin maihin, tarvitsemme jatkossakin toisen asteen taloushallinnon ammattilaisia. Koulutusohjelman sisältöjä tulee kehittää laaja-alaisemmiksi taloushallinnon alueella, sillä mistään muusta perustutkinnosta ei valmistuta kirjanpitäjiksi tai taloushallinnon assistenteiksi. Taloushallinnon koulutusohjelma on aikuisten koulutuksessa kysytyin. Merkonomin aloituspaikoista noin kolmannes on ilmoitettu tähän koulutusohjelmaan (OPTI, 2007).

Toimistopalvelujen ja tietohallinnon koulutusohjelma on kärsinyt nimikkeen heikosta vetovoimasta. Todennäköisesti ainakin yksi syy on ollut vuonna 1997 rakenteeseen tullun suuntautumisen nimi Toimistopalvelut. Aloituspaikkoja oli vuonna 2007 ilmoitettu OPTI:iin 857. Koulutusohjelmasta valmistuu merkonomeja erityisesti sihteerin ja assistentin tehtäviin sekä monipuolisesti muihin yritys- ja julkishallinnon toimisto- ja tietohallintotehtäviin. Muuta sihteerikoulutusta annetaan ammattikorkeakouluissa, joissa aloituspaikkoja on vuosittain noin 150. Ilman merkonomeja nämä eivät riitä läheskään uuden työvoiman tarpeeseen, joka on vuositasolla toimistotyön esimies- ja asiantuntijatehtävissä keskimäärin 390 sekä taloushallinnon ja toimistotyön suorittavan tason tehtävissä yhteensä 1 670 uutta työntekijää (Mitenna 2006).

Esitämme, että Taloushallinnon koulutusohjelma ja Toimistopalvelun ja tietohallinnon koulutusohjelma säilytetään erillisinä, koska molemmille on olemassa suuri tarve työelämässä ja koska koulutus tulee ohjata optimaalisesti mahdollisimman vaikuttaviin ammatteihin. Koulutusohjelmien yhdistäminen vesittäisi molemmat koulutusohjelmat, sillä kirjanpitäjän tulee ymmärtää järjestelmien kehittyessä yhä laajemmin ja kokonaisvaltaisemmin organisaation laskentatointa ja toisaalta tietohallinnon puolella on osattava käyttää entistä monipuolisemmin assistenttityössä käytössä olevia ohjelmistoja ja viestintää. Näiden tehtävien osaamisvaatimukset eivät suinkaan yhtenäisty, joten molempiin merkonomille tyypillisiin työtehtäviin tarvitaan koulutustarjontaa. Uusien opetussuunnitelmaperusteiden myötä opiskelijat voivat yksilöllisesti valita myös koulutusohjelmien yhdistelmiä.

Taloushallinnon koulutusohjelman nimi tulee säilyttää ennallaan.

Toimistopalvelujen ja tietohallinnon koulutusohjelmalle esitämme nimeksi Hallintopalvelujen koulutusohjelma.

Informaatio- ja kirjastopalvelujen koulutusohjelmassa täsmäkoulutetaan kirjastotyöntekijöitä. Merkonomikoulutuksen aloituspaikoista tämä kattaa vain 1,4 % (OPTI, 2007). Määrä on pieni, mutta tällä erityisalueella ei ole tarjolla muuta peruskoulutusta suorittavan tason tehtäviin. Ammattitutkinto soveltuu vain jo alan työssä oleville, joilla on takanaan toisen asteen tutkinto tai vastaava osaaminen.

Koulutusohjelma tulee säilyttää ja sen nimi suomentaa. Esitämme nimeksi Kirjasto- ja tietopalvelujen koulutusohjelma.

13.2.2008

Matkailualan perustutkinnon koulutusohjelman siirtäminen toiselle alalle

Matkailuvirkailijoita koulutettiin Kaupan ja hallinnon alalla 1990-luvulla. Tutkinto oli tällöin irrallaan matkailun toimialasta, eikä sen toteuttamiseen tarkoituksenmukaisella tavalla ollut taloudellisia eikä usein henkisiäkään resursseja kauppaoppilaitoksissa.

Matkailualan toisen koulutusohjelman irrottaminen matkailualan perustutkinnosta vaikeuttaisi molempien toteuttamista. Elinkeinoelämä arvostaa nykyistä matkailuvirkailijan koulutusta, koska se antaa hyvät valmiudet alan työtehtäviin, mm. varausjärjestelmäosaaminen on arvostettua.

Emme kannata matkailuvirkailijan koulutuksen siirtoa liiketalouden perustutkintoon, koska tällöin estyisi nykyisessä koulutuksessa hyödynnetty koulutusohjelmien yhteistoiminta, joka antaa opiskelijalle alasta kokonaiskuvan. Samalla tutkinnon suorittaneiden hyvä ammatti-identiteetti jäisi heikommaksi.

Matkailualan perustutkinnon suorittaneiden työllistyminen on viime vuosina heikentynyt, mikä on luonnollista koska alan koulutusta on työvoimatarpeeseen nähden liikaa. Tätä ongelmaa ei voi poistaa nimikettä muuttamalla. Ennusteet näyttävät, että alan tutkinnon suorittaneita tullaan tarvitsemaan jatkossa vain noin 100 vuodessa, kun perustutkintoon valmistui 699 henkilöä vuonna 2005. Vika ei siis ole siinä, että koulutus olisi väärällä alalla van siinä, että koulutusta tarjotaan liikaa.

Esitämme, että Opetusministeriö toimivaltansa mukaisesti ryhtyy rajoittamaan matkailualan koulutusta ja suuntaa vapautuvat koulutuspaikat aloille, joilla on työvoiman tarvetta.

Mikäli Opetusministeriö kuitenkin päättää siirtää Matkailun myynti- ja neuvontapalvelujen koulutusohjelman Liiketalouden perustutkintoon, on sen nykyinen rahoituksen taso turvattava. Koulutus vaatii selvästi liiketalouden perustutkintoa korkeamman yksikköhintarahoituksen, koska opetuksessa tarvitaan kalliita varausjärjestelmiä ja ulkomailla tapahtuvia opiskelujaksoja.

Kaupallisen Opetuksen Edistämislitto – Förbundet för främjande av merkantil undervisning ry

Lisätietoja Ritva Saastamoinen, toiminnanjohtaja
puh 050 5116 739
ritva.saastamoinen@slk.fi